

„NASZYM OBOWIĄZKI

Pprzed pomnikiem Żołnierzy 10 Sudeckiej Dywizji Piechoty 2 Armii WP w Wymiarkach odbyła się, 16 kwietnia, pierwsza część obchodów 80. rocznicy Forsowania Nysy Łużyckiej i walk na Łużycach Żołnierzy 2 Armii WP i 1 Korpusu Pancernego. Wziął w niej udział zastępca szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych minister Michał Syska.

czeli Operację Łużycką, umożliwiającą szturm na Berlin i zakończenie II wojny światowej.

Michał Syska podziękował organizatorom uroczystości za kultywowanie pamięci o żołnierzach 2 Armii WP oraz zaznaczył, jak ważne jest kontynuowanie sztafety pamięci. Przy pomniku złożono wiązanki kwiatów.

Drużga część obchodów odbyła się w Zgorzelcu, przed Pomnikiem Orła Piastowskiego na Cmentarzu Żołnierzy 2 Armii WP, największej nekropolii wojskowej w Polsce, na której spoczywa około 3500 żołnierzy 2 Armii WP i 1 Korpusu Pancernego poległych w Operacji Łużyckiej oraz Operacji Budziżyńskiej. W uroczystości udział wzięli m.in.: posłowie – Zofia Czernow i Arkadiusz Sikora, senator – Waldemar Witkowski, minister Michał Syska, starosta zgorzelecki Ar-

tanckich z Bolesławca, Dzierżoniowa, Leszna, Głogowa, Lubina, Wałbrzysza, Wrocławia, Warszawy, Złotoryi, Żagania, Zgorzelca i czeskiej Ostrawy – wśród nich: ppłk Kazimierz Wilk, prezes Dolnośląskiego ZW ZKRPiBWP, Waldemar Chabior, członek DZW ZKRPiBWP i wiceprezes Koła Miejsko-Gminnego Związku w Złotoryi, Krzysztof Majer, prezes ZG ZWiRWP – a także reprezentanci instytucji publicznych, stowarzyszeń i muzeów – m.in. Aleksander Ostasz, dyrektor Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu.

Wojskową asystę stanowiła kompania honorowa z 23 Śląskiego Pułku Artylerii. Oprawę muzyczną zapewniła Reprezentacyjna Orkiestra Dęta Kopalni Węgla Brunatnego „Turów” oraz Chór Dziecięcy „Żołnierze Września 1939 Garnizonu Dęblin” z Ryku.

Modlitwę ekumeniczną odmówili ks. kanonik Jan Kułyna i ks. mitrat Marek Bonifatuk.

Zabierając głos, minister Michał Syska podkreślił, że: *Po 80 latach naszym*



16 kwietnia 1945 r. żołnierze 2 Armii WP rozpoczęli pod Toporowem forsowanie Nysy Łużyckiej. Był to pierwszy etap Operacji Łużyckiej – jednej z najkrwawszych i najbardziej zaciętych bitew II wojny światowej.

Minister Michał Syska przypomniał, że polscy żołnierze walczyli na wszystkich frontach II wojny światowej: *Polski żołnierz walczył na morzu, w powietrzu i na lądzie. Wśród tych polskich żołnierzy, którzy oddali daninę krwi, aby Polska wróciła po latach hitlerowskiej okupacji na mapy Europy, byli bohaterzy żołnierze 2 Armii Wojska Polskiego, którzy w kwietniu 1945 roku rozpo-*

czy Rady Powiatu Zgorzeleckiego Andrzej Weychan, przewodniczący Szymon Mikołajczyk, burmistrz Zgorzelca Rafał Gronicz, przedstawiciele władz samorządowych powiatów: zgorzeleckiego, głogowskiego oraz gmin i miast: Bogatynia, Węgliniec, Pieńsk i Sulików, gen. bryg. Zbigniew Szura – prezes Zarządu Federacji Polskich Pancerniaków, płk Jerzy Biryłko – dowódca 23 Śląskiego Pułku Artylerii, delegacje środowisk komba-



KIEM JEST PAMIĘĆ”



strukcyjne inspirowane wydarzeniami z kwietnia 1945 r., w którym wykorzystano m.in. życiorysy konkretnych żołnierzy, których prochy spoczywają na zgorzeleckim cmentarzu wojskowym. Kulminacyjnym momen-

tem spektaklu było odpalenie 120 granatów dymnych, które utworzyły nad cmentarzem białoczerwoną flagę o długości 120 metrów. Uczniowie Szkół



Praczuk na początku stycznia 1945 r. objął stanowisko dowódcy Plutonu Łączności 4 Brygady Pancerniej 1 Drezdeńskiego Korpusu Pancernego WP. Był najmłodszym, bo zaledwie 17-letnim oficerem brygady, a nawet korpusu. Przeszedł cały szlak bojowy, zakończony 10 maja 1945 r. w Melniku, niedaleko Pragi.

obowiązkiem jest pamięć i musimy pamiętać, że życiorysy żołnierzy 1 i 2 Armii Wojska Polskiego odzwierciedlały skomplikowaną i często bardzo tragiczną historię naszego kraju. Mija już 80 lat i po tych 80 latach odchodzą ostatni świadkowie i uczestnicy tamtych wydarzeń.

Dziękując burmistrzowi Zgorzelca za podtrzymywanie pamięci o żołnierzach 2 Armii WP, minister powiedział: *To bardzo ważne, aby wokół pamięci o II Armii WP budować lokalną tożsamość, dlatego, że 80 rocznica Forsowania Nysy Łużyckiej, 80 rocznica Bitwy pod Budziszynem, 80 rocznica zakończenia II wojny światowej to także 80 lat polskiego Zgorzelca, Wrocławia, Jeleniej Góry czy Koszalina.*

W trakcie uroczystości minister Syska w imieniu szefa UdSKiOR uhonorował Waldemara Chabiora medalem „Pro Patria” za szczególne zasługi w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Odczytano apel pamięci i złożono wiązanki kwiatów pod Pomnikiem Orła Piastowskiego.

Po części oficjalnej, na koronie Cmentarza Żołnierzy 2 Armii WP zaprezentowano widowisko artystyczno-rekon-

Podstawowych: nr 2, nr 3 i nr 5 w Zgorzelcu ułożyli z 80 zniczy flagę narodową. Znicze zapalili również przedstawiciele władz samorządowych oraz delegacje.

Zwieńczeniem obchodów był wieczorny koncert pieśni wojskowych w wykonaniu Chóru Dziecięcego „Żołnierze Września 1939 Garnizonu Dęblin”.

Minister Michał Syska po zakończeniu uroczystości udał się z wizytą do płk. Eugeniusza Praczuka, żołnierza 1 Drezdeńskiego Korpusu Pancernego, uczestnika forsowania Nysy Łużyckiej i walk na polach Budziszyna. Eugeniusz



Minister Syska w imieniu szefa UdSKiOR uhonorował płk. Eugeniusza Praczuka medalem „Pro Bono Poloniae” za krzewienie pamięci o 1 Drezdeńskim Korpusie Pancernym WP oraz upowszechnianie wiedzy o historii walk niepodległościowych.

Na podstawie relacji:
UdSKiOR, Krzysztofa Majera i Waldemara Chabiora
Fot.: Olga Woszczek/UdSKiOR



BEZ ICH OFIARY DROGA DO WOLNOŚCI BYŁABY DŁUŻSZA

Uroczyste obchody 80. rocznicy Forsowania Odry, pod honorowym patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, będące hołdem żołnierzom 1 Armii Wojska Polskiego, odbyły się 26 kwietnia przy Pomniku Sape-
pera w Gozdowicach oraz na Cmentarzu Wojennym w Starych Łysogórkach. Ich organizatorami byli: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, wojewoda zachodniopomorski, starosta gryfiński, burmistrz Mieszkowic, dowódca 12 Szczecińskiej Dy-

wizji Zmechanizowanej, dowódca 5 Pułku Inżynieryjnego, prezes Zachodniopomorskiego Zarządu Wojewódzkiego ZKRPIBWP.

Wzięli w nich udział: poseł Grzegorz Napieralski, wojewoda zachodniopomorski Adam Rudawski, członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Marcin Łapeciński, reprezentujący szefa UdSKIOR płk rez. dr Ryszard Najczuk, starosta gryfiński Ewa Dudar, burmistrz Mieszkowic Krzysztof Tkacz, zastępca dowódcy 12 Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej gen. bryg. Sławomir Dudczak, dowódca 5 Pułku Inżynieryjnego Wojciech Rudnikowicz, burmistrzowie i wójtowie województwa zachodniopomorskiego i powiatu myśliborskiego, przedstawiciele służb mundurowych – Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Polskiej Żeglugi Morskiej, Marynarki Wojennej, oraz związków kombatanckich, liczne poczty sztandarowe. Obecni byli członkowie Zarządu Głównego ZKRPIBWP: prezes Czesław Lewandowski, wiceprezes Krzysztof Rinas, sekretarz generalna, wdowa po uczestniku operacji berlińskiej i forsowania Odry, Elżbieta Sadzyńska, skarbnik Józef Maliński.

Zgromadzonych przy Pomniku Sape-
pera w Gozdowicach powitał burmistrz



Krzysztof Tkacz. Po okolicznościowych przemówieniach, pod Pomnikiem złożono kwiaty.

Następnie uczestnicy udali się na Cmentarz Wojenny 1 Armii Wojska Polskiego w Starych Łysogórkach, gdzie uroczystość rozpoczęła się od mszy polowej, której przewodniczył abp Wiesław Śmigiel, metropolita szczecińsko-kamieński.

Na cmentarzu, w 24 kwaterach z 1200 białych krzyży stylizowanych na Order Krzyża Grunwaldu, spoczywa 1987 żołnierzy, w tym 1661 znanych z nazwiska. Po nabożeństwie, głos zabrali: burmistrz Krzysztof Tkacz, który odczytał również list od Prezydenta RP An-





drzeja Dudy, wojewoda Adam Rudawski, Marcin Łapeciński, płk rez. dr Ryszard Najczuk oraz starosta gryfiński Ewa Dudar.

Złożenie wieńców i zapalenie zniczy to symbol naszej pamięci i wdzięczności. Niech historia naucz nas, jak cenne jest życie w pokoju i harmonii – zaapelował wojewoda Adam Rudawski.

Członek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Marcin Łapeciński podkreślił, że bez poświęcenia i ofiary poległych: *droga do wolności byłaby dłuższa, trudniejsza, a może i niemożliwa.*

Z kolei starosta Ewa Dudar powiedziała, że: *Nie możemy zapomnieć o żołnierzach, którzy oddali życie za wolność i godność naszego kraju. Ich determinacja oraz*

solidarność przyczyniła się do zwycięstwa i przyniosła wolność dla naszego kraju. Wolność, której ceny nigdy nie możemy zapomnieć!

Podczas uroczystości płk rez. dr Ryszard Najczuk odznaczył Augustyna Wiernickiego medalem „Pro Bono Poloniae”. Prezes ZZW ZKRPIBWP Henryk Krudos wręczył pamiątkowe medale z okazji 80. Rocznicy Frontowego Czynu Zbrojnego Żołnierza 1 Armii Wojska Polskiego na Pomorzu Zachodnim – Czynu Zbrojnego Żołnierza Polskiego Wał Pomorski-Czelin-Kołobrzeg-Gozdowice Siekierki. Zwieńczeniem uroczystości na Cmentarzu Wo-



jennym był apel poległych, salwa honorowa i złożenie kwiatów.

Walki o Odrę zostały upamiętnione na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie napisem na jednej z tablic: „Odra 16-20 IV 1945” oraz na Grobie Nieznanego Żołnierza w Krakowie – napisem „Odra” na zniczu.



Mieczysław Wątorski – Forsowanie Odry.



Delegacja ZG ZKRPIBWP udała się do Czelina, gdzie złożyła kwiaty pod obeliskiem stojącym w miejscu, w którym 27 lutego 1945 r. żołnierze 6 Samodzielnego Batalionu Pontonowo-Mostowego WP, a wśród nich ówczesny plut. i późniejszy prezes ZG Związku kmrdr Henryk L. Kalinowski, wkopali słup graniczny nad Odrą.

Tekst i fot.: K. Rinas, Ł. Suchanowski



2 maja 2025 r., dokładnie 80 lat po zdobyciu Berlina przez polskich żołnierzy, w obecności polskich weteranów, na Kolumnie Zwycięstwa w stolicy Niemiec znów zawisła biało-czerwona flaga.

Obchody 80. rocznicy zdobycia Berlina zorganizowali Instytut Pileckiego oraz Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Uczestniczyli w nich: wicemarszałek Senatu RP Magdalena Biejat, zastępca szefa UdsKiOR Michał Syska, wicewojewoda zachodniopomorski Dawid Krystek, wiceprezes ZG ZKRPiBWP Krzysztof Rinas, prezes Związku Inwalidów Wojennych RP Elżbieta Kazubska, chargé d'affaires RP w Niemczech Jan Tombiński, dyrektor Instytutu Pileckiego prof. Krzysztof Ruchniewicz.

W skład delegacji polskich weteranów wchodził: płk Czesław Lewandowski – prezes ZG ZKRPiBWP, członek Szarych Szeregów i AK, uczestnik Powstania Warszawskiego, więzień KL Stutthof; mjr Bolesław Danielkiewicz – żołnierz 1AWP, uczestnik szturmów Berlina; por. Józef Kwiatkowski – żołnierz 1AWP, uczestnik walk o Wał Pomorski i forsowania Odry, zdobywca Kołobrzegu, z kompanią łączności dotarł nad Łabę; por. Józef Nowak – żołnierz 1AWP, uczestnik walk o Wał Pomorski i Kołobrzeg oraz forsowania Odry; Stanisław

Sikorski – sybirak, syn Mikołaja Sikorskiego, żołnierza 1DP im. Tadeusza Kościuszki, który przeszedł szlak bojowy od Lenino do Berlina; Józef Jabłoński – syn kpt. Antoniego Jabłońskiego, który 2 maja 1945 r. zawiesił polską flagę na Kolumnie Zwycięstwa; Elżbieta Sadzyńska – sekretarz generalna ZG ZKRPiBWP, wdowa po kmdr. Józefie Czerwińskim, uczestniku walk o Berlin.

Pierwszym punktem programu obchodów były przemówienia Michała Syski i Magdaleny Biejat oraz złożenie kwiatów pod tablicą przed budynkiem Uniwersytetu Technicznego, upamiętniającą udział polskich żołnierzy w walkach o Berlin, a szczególnie zdobycie dzielnicy Charlottenburg i Tiergarten. Tablica, odsłonięta 1 września 2020 r., przypomina kształtem flagę na drzewcu – taką, którą polscy żołnierze zawiesili na położonej około półtora kilometra dalej Kolumnie Zwycięstwa. W inskrypcji podkreślono, że gmachy ówczesnej Politechniki były jednym z najsilniejszych punktów opo-

ru niemieckiego na drodze do Kancelarii Rzeszy.

Zabierając głos, minister Michał Syska powiedział: *To doskonała okazja, aby oddać hołd polskim zdobywcom Berlina*



i przypomnieć, że Polska była członkiem antyhitlerowskiej koalicji, a jej żołnierze walczyli na wszystkich frontach II wojny światowej. Walczyli na lądzie, na morzu i w powietrzu. Im wszystkim oddajemy dziś hołd. Przypomniat także o skomplikowanych relacjach polsko-niemieckich oraz wypracowanych przez 80 lat pojednaniu i współpracy. Zwrócił także uwagę na kruchość pokoju i ciężającą na nas odpowiedzialności za to, aby piekło wojny światowej już nigdy się nie powtórzyło.

Następnie delegacja udała się pod Kolumnę Zwycięstwa, na której została zawieszona polska flaga w nawiązaniu do wydarzenia z 2 maja 1945 r., kiedy to flagę umieścił na Kolumnie kpt. Antoni Jabłoński.

To symboliczne, że 80. rocznica zdobycia Berlina i zatknięcia polskiej flagi przez żołnierzy 1 Armii Wojska Polskiego nad stolicą III Rzeszy przypada w obchodzonego w naszym kraju Dniu Flagi – powiedział minister Michał Syska. Nawiązał do tego Jan Tombiński: Ten symboliczny gest 2 maja, ten gest, na cześć którego ustanowiono w 2004 r. Święto Flagi jest tym, który przypomina nam wszystkim, jak drogie są dla nas barwy narodowe i jak ważna jest droga do wolnej Polski. Niestety, ta flaga nie wisiała długo. Dość szybko została zastąpiona przez francuską flagę, bo wielu nie na rękę było to, żeby podkreślać polskie zwycięstwo w 1945 r. nad faszyzmem. I dzisiaj także wielu zależy na tym, żeby ten polski wkład był umniejszony.



O polskich żołnierzach przypomina także Pomnik Polskiego Żołnierza i Niemieckiego Antyfaszysty w dzielnicy Friedrichshain. W jego odsłonięciu, w 1972 r., uczestniczył kmdr Józef Czerwiński. Elżbieta Sadowska, w rozmowie z „Deutsche Welle”, powiedziała: Dla mojego męża historia wojenna, wspomnienia były wciąż żywe. Po wojnie był profesorem, przez wiele lat pracował z młodzieżą. Często opowiadał o swoich przeżyciach, o tamtym czasie.

W ramach obchodów, w siedzibie berlińskiego Oddziału Instytutu Pileckiego odbyła się ceremonia uhonorowania osób szczególnie zasłużonych w pielę-





gnowaniu pamięci o polskich żołnierzach, którzy uczestniczyli w walkach o Berlin, i budowaniu polsko-niemieckiego porozumienia. Medale „Pro Patria” otrzymali: Sabine Klein – niemiecka etnolożka, współzałożycielka i członkini Inicjatywy na rzecz powstania Pomnika Polskich Wyzwolicielek i Wyzwolicielek Berlina; Reinhard Strecker – niemiecki historyk, w latach sześćdziesiątych współpracował z Główną Komisją Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, przyczynił się do rozpoczęcia wieloletniej debaty na temat odpowiedzialności Niemiec i w konse-



kwencji wypłaty odszkodowań ofiarom, w latach 2010-2019 kontynuował prace upamiętniające, m.in. współuczestnicząc w stworzeniu międzynarodowej grupy historyków do zbadania zbrodni w niemieckim ciężkim więzieniu karnym Sonnenburg i wspierając starania o rekonstrukcję Muzeum Martyrologii w Słońsku; Kamil Majchrzak – polsko-niemiecki prawnik, członek berlińskiego oddziału Stowarzyszenia Ofiar Prześladowanych przez Reżim Nazistowski, od blisko trzydziestu lat działa na polu edukacji historycznej, inicjując liczne ponadgraniczne polsko-niemieckie projekty upamiętniające, związane z historyczną odpowiedzialnością Niemców za zbrodnie popełnione podczas II wojny światowej na terenie okupowanej Polski, od ponad dziesięciu lat organizuje w niemieckich szkołach spotkania z polskimi kombatantami, jest zaangażowany również w znakowanie grobów byłych robotników przymusowych.

Płk Czesław Lewandowski udekorował: odznaką „Za Zasługi dla ZKRP i BWP” – wicemarszałek Senatu RP Magdalenę Biejat oraz Kombatancką Gwiazdą Pa-

mięci „Polska Niepodległa – 1918” – ministra Michała Syskę.

Prezes ZG ZKRPIBWP wręczył pamiątkową szablę oficerską mjr. Bolesławowi Danielkiewiczowi.

Mjr Bolesław Danielkiewicz, dzisiaj 101-letni weteran, wiosną 1945 r. brał udział w szturmie na stolicę III Rzeszy, do samego Berlina jednak nie dotarł. „Deutsche Welle” powiedział: Człowiek wyrzuca z pamięci przeszłość, trzeba żyć. Trudno się przyzwyczaić do tego, że nie mam już żadnych kolegów z tamtego czasu. Zostałem sam, najstarszy.

Por. Józef Kwiatkowski skończył 1 maja 98 lat. Z okazji jubileuszu otrzymał od płk. Czesława Lewandowskiego Dyplom Gratulacyjny.

Berliński Oddział Instytutu Piłcockiego zorganizował 2 maja debatę „Inne doświadczenie roku 1945. Koniec wojny w Europie i Azji” z udziałem polskich i niemieckich historyków.

Na podstawie:

relacji Krzysztofa Rinas, UdSKIOR

Fot.: K. Rinas i UdSKIOR





Fot.: K. Orzechowski



WARSZAWA

Związek Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Związek Żołnierzy WP zorganizowali 8 maja, przed Grobem Nieznanego Żołnierza, uroczystość upamiętniającą 80. rocznicę zwycięskiego zakończenia II wojny światowej. Wzięli w niej udział: Włodzimierz Czarzasty – wicemarszałek Sejmu, Michał Syska – zastępca szefa UdSKIOR, Katarzyna Piekarska – posłanka, płk Czesław Lewandowski – prezes ZG ZKRPIBWP, wiceprezisi Krzysztof Rinas i Zbigniew Gołąbek, Elżbieta Sadzyńska – sekretarz generalna, kpt. Józef Maliński – skarbnik, Waldemar Baranowski – prezes Mazowieckiego ZW, płk Marek Bielec – prezes ZG ZZWP, Jan Przeździecki – Związek Inwalidów Wojennych RP, Zbigniew Daab ps. „Kapiszon” – Związek Powstańców Warszawskich, wiceadm. Marek Toczek – prezes Klubu Generałów i Admiraliów RP, gen. broni Anatol Wojtan – wiceprezes Klubu, gen. dyw. Piotr Czerwiński – prezes Federacji Stowarzyszeń Wojskowych Weteranów i Rezerwistów SZ RP i prezes Stowarzyszenia Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców, gen. bryg. Zenon Poznański – wiceprezes Stowarzyszenia, Tadeusz Otułak – sekretarz generalny Związku Weteranów i Rezerwistów WP, Andrzej Mossakowski – sekretarz generalny Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, Stanisław Sikorski – sybirak, prezes warszawskiego Oddziału Związku Sybiraków, płk Józef Kolesznicki – Honorowy Prezes Mazowieckiego ZW ZKRPIBWP, Feliks Waśkiewicz – członek Szarych Szeregów i Armii Krajowej, Powstaniec Warszawski, Jerzy Leśniak – b. więzień KL Dachau, Zofia Kamińska – córka gen. Franciszka Kamińskiego, Komendanta Głównego BCh, Krzysztof Sowa – Związek Kadetów Rzeczypospolitej Polskiej, dr Piotr Goruk-Górski – prezes ZG Stowarzyszenia Proobronnego „Amor Patriae”, Łukasz Truściński – członek Zarządu Stowarzyszenia Ochotnicy Wolności, Czesław Pilarz – Stowarzyszenie „Pokolenia”, Antoni Tarczyński – prezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP Województwa Mazowieckiego, wraz z oddziałami OSP na Mazowszu, przedstawiciele warszawskich gmin – Mokotowa, Ochoty, Śródmieścia.

Obecne były poczty sztandarowe: Zarządu Głównego ZKRPIBWP – w poczcie członkowie

Stowarzyszenia Proobronnego „Amor Patriae” uczniowie WOLI im. Polskich Kryptologów; Związku Weteranów i Rezerwistów WP; Szkół Podstawowych – nr 300 im. Wandy Rutkiewicz, nr 344 im. Powstania Warszawskiego, nr 356 im. Ryszarda Kaczorowskiego, nr 358 im. Hetmana Jana Zamojskiego, nr 368 im. Polskich Olimpijczyków, nr 400 im. Marii Curie-Skłodowskiej; Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Mazowieckiego; Zarządu Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Warszawie; Ochotniczej Straży Pożarnej w Rudzienku pow. otwocki; OSP w Raszynie pow. pruszkowski; OSP w Skolimowie pow. piaseczyński.

Uroczystość prowadził płk Lech Pietrzak – członek Prezydium ZG ZZWP. Przemówienia okolicznościowe wygłosili: płk Lech Pietrzak, płk Marek Bielec, płk Czesław Lewandowski i minister Michał Syska.

Zabierając głos, prezes płk Czesław Lewandowski powiedział m.in.: 8 maja 1945 r. – 80 lat temu był dniem, na który oczekiwały setki milionów ludzi w Polsce, w Europie i na świecie, był dniem nadziei, że potworne czasy najstraszniejszej z wojen, czasy zabijania – zakończyły się na zawsze. Dziś stajemy się świadkami powtórki z dawnych, strasznych czasów. Z przerażeniem obserwujemy konflikt zbrojny na Ukrainie, tuż obok naszych granic.

80. rocznica zakończenia II wojny światowej to czas wspomnień i chwały oręża polskiego... zwycięstwa dobra nad złem, które dla nas ma wielkie znaczenie historyczne i moralne. Byliśmy pierwszą ofiarą napaści Niemiec, pierwsi stawiliśmy agresorowi zbrojny opór i walczyliśmy od pierwszego do ostatniego dnia wojny. Wyszliśmy z tej wojny okrutnie okaleczeni i to nigdy nie może być zapomniane.

Tegoroczna rocznica, jedna z ostatnich, w której uczestniczą jej bezpośredni uczestnicy i świadkowie powinna być godnie i uroczystość obchodzona właśnie w tym miejscu – przy Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie. Cała Europa obchodzi zakończenie II wojny z należytym szacunkiem: w Londynie, Paryżu, Brukseli, a nawet w Berlinie... A jak jest nad Wisłą, w stolicy kraju, który był pierwszą ofiarą niemieckiej agresji?

Dlatego Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i BWP wspólnie ze Związkiem Żołnierzy WP – przy wsparciu innych organizacji kombatanckich, wojskowych i proobronnych, instytucji państwowych, w tym Urzędu do Spraw Kombatanów i OR, samorządu Mazowsza, dzielnic Warszawy, żołnierzy z Garnizonu Warszawa, szkół i ludzi dobrej woli – zdecydowaliśmy się zorganizować skromne obchody.

My, uczestnicy tej potwornej wojny stawiamy pytanie: Czy o taki ład społeczny wówczas walczyliśmy, czy tak wyobrażaliśmy sobie nasz kraj w 80 lat po zwycięskiej wojnie? Z niepokojem i zdziwieniem obserwujemy haniebne działania: likwidację pomników, symboli i nazw związanych z upamiętnieniem wspólnej walki żołnierzy polskich ze wszystkich frontów oraz pozbawianie należnej czci i szacunku tysięcy bohaterów tych heroicznych zmagani. Historii nie da się oszukać! Pamiętamy, że wyzwolenie kraju to nie dzieło „żołnierzy wykłębnych”, a bohaterska walka żołnierzy na wschodzie, zachodzie oraz Polskiej Armii Podziemnej w kraju.

Minister Michał Syska podkreślił zasługi polskich żołnierzy, którzy: oddali wielką daninę krwi podczas II wojny światowej. Tablice umieszczone na Grobie Nieznanego Żołnierza pokazują nam, że żołnierz polski był obecny na wszystkich frontach wojny. Dzisiaj w Warszawie, w Narodowym Dniu Zwycięstwa niech wybrzmi, że Polska była ważną częścią zwycięskiej antyhitlerowskiej koalicji.

Obchody rocznicowe zwieńczyło złożenie wieńców na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza.

Po uroczystości na placu Marszałka Józefa Piłsudskiego, w siedzibie ZG ZKRPIBWP, z udziałem zaproszonych gości, odbyło się spotkanie poświęcone 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej (fotorelacja na ostatniej stronie okładki).

Red.



G I B Y



Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz z wójtem gminy Giby zorganizowali, 8 maja, Centralne obchody 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej, uroczystość na wzgórzu będącym symboliczną mogiłą ofiar Obławy Augustowskiej w lipcu 1945 r. – zwanym Golgotą Gibańską. Wzięli w nich udział m.in.: prof. Dariusz Dudek – przedstawiciel Prezydenta RP Andrzej Dudy, Maciej Dybowski – reprezentujący marszałka Sejmu Szymona Hołownię, Kamil Jurewicz – reprezentujący wicemarszałka Sejmu Krzysztofa Bosaka, Paweł Krutul – wicewojewoda podlaski, Lech Parell – szef UdSKIOR, Robert Bagiński – wójt gminy Giby, Mirosław Karolczuk – burmistrz Augustowa, Aleksandra Czerobka – przedstawicielka Instytutu Pileckiego, dr Marek Jedynak – dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku, płk Zbigniew Zieliński – pierwszy kierownik UdSKIOR, Elżbieta Kazubska – prezes Związku Inwalidów Wojennych RP. Wojskową asystę honorową pełniła Kompania Honorowa Wojsk Lądowych. Oprawę muzyczną zapewniła Orkiestra Wojskowa z Giżycka.

Po odegraniu hymnu narodowego głos zabrał minister Lech Parell, który podkreślił, że mimo upływu lat, pamięć o II wojnie światowej oraz Obławie Augustowskiej pozostaje wciąż bolesna i aktualna. *Ta ostatnia zbrodnia, w której brały udział jednostki 55. i 48. armii frontu białoruskiego, NKWD, funkcjonariusze UB i milicji obywatelskiej, wydarzyła się już po zakończeniu II wojny światowej – w warunkach formalnego pokoju. To mówi nam, jakie było zakończenie II wojny światowej z naszej perspektywy. Uznawana jest za największą zbrodnię na narodzie polskim po zakończeniu II wojny światowej.* Wójt Gminy Giby, Robert Bagiński, zaznaczył, że pewne rzeczy, które zaszły w historii są nieodwracalne, ale należy o nich pamiętać. Odczytane zostały listy, jakie do uczestników uroczystości skierowali: prezydent RP, marszałek Sejmu oraz wicepremier – minister obrony narodowej.

Minister Parell odznaczył medalami „Pro Patria” osoby i organizacje szczegól-

nie zasłużone w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość RP.

Uroczystość zakończył apel pamięci, salwa honorowa oraz złożenie wieńców i zapalenie zniczy. W imieniu prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska oraz ministra spraw wewnętrznych i administracji Tomasza Siemionika wieńce złożył wicewojewoda Paweł Krutul.

9 maja, w Instytucie Pileckiego w Augustowie odbyła się konferencja pt. „Prawdziwy koniec II wojny światowej”. Wzięli w niej udział: Lech Parell – szef UdSKIOR, Barbara Bojaryn-Kazberuk – Muzeum Podlaskie w Białymstoku, Danuta Kaszlej – prezes Klubu Historycznego im. Armii Krajowej w Augustowie, prof. Przemysław Wiszewski – pełnomocnik dyrektora ds. naukowych Instytutu Pileckiego, prof. Grzegorz Motyka – dyrektor Wojskowego Biura Historycznego, miłośnicy historii oraz świadkowie historii.

Zabierając głos, minister Lech Parell podkreślił znaczenie organizacji konferencji właśnie w dniach 8-9 maja: *Pomysł, aby pokazać Obławę Augustowską właśnie wtedy, kiedy cała Europa świętuje zakończenie II wojny światowej, był szalenie ważny w kontekście pokazania naszej perspektywy. Zaznaczył że dla Polski zakończenie wojny nie oznaczało pełnej wolności: Oczywiście, w roku 1945 skończyły się niemieckie obozy koncentracyjne i rozstrzeliwania, ale przyjęły się inne formy zniewolenia.*

Barbara Bojaryn-Kazberuk opowiedziała o odkryciu dokumentów dotyczących Obławy Augustowskiej: *Po raz pierwszy dowiedzieliśmy się o wszystkich jednostkach biorących udział w akcji, o nazwiskach dowódców, o skali działań – ponad 3,5 tys. km2 terenu przeszczesano w poszukiwaniu antykomunistów.*



Danuta Kaszlej zwróciła uwagę, że mimo dostępu do części dokumentów wciąż nie udało się ustalić pełnej listy ofiar.

Konferencję zakończyło wystąpienie prof. Przemysława Wiszewskiego: *Odpowiedzialność moralna za mówienie prawdy to obowiązek wobec tych, którzy mówić już nie mogą. Oni mają prawo mieć w nas obrońców.*

Konferencja ukazała różnorodność aspektów zakończenia II wojny światowej, również te, o których nie wspomina się na co dzień. Red.

Fot.: Barbara Janroda/UdSKIOR